

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (pirmoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. rugsėjo 10 d.*

(2019 m. gruodžio 20 d. nutartimi ištaisytas sprendimas)

„Gamtinių dujų vidaus rinka – Direktyva 2009/73/EB – Komisijos sprendimas dėl sąlygų, kuriomis netaikomos Sąjungos taisyklės OPAL dujotiekio eksploatavimui, kiek tai susiję su trečiųjų šalių prieiga ir tarifų reglamentavimu, pakeitimo patvirtinimo – Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalis – Energetinio solidarumo principas“

Byloje T-883/16

Lenkijos Respublika, atstovaujama B. Majczyna, K. Rudzińska ir M. Kawnik,

ieškovė,

palaikoma:

Latvijos Respublikos, atstovaujamos I. Kucina, G. Bambāne ir V. Soņeca,

ir

Lietuvos Respublikos, iš pradžių atstovaujamos D. Kriaučiūno, R. Dzikovič ir R. Krasuckaitės, vėliau R. Dzikovič,

įstojusių į bylą šalių,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą O. Beynet ir K. Herrmann,

atsakovę,

palaikomą

Vokietijos Federacinės Respublikos, iš pradžių atstovaujamos T. Henze ir R. Kanitz, vėliau R. Kanitz,

įstojusios į bylą šalies,

dėl pagal SESV 263 straipsnį pateikto prašymo panaikinti 2016 m. spalio 28 d. Komisijos sprendimą C(2016) 6950 *final*, kuriuo peržiūrimos sąlygos, kuriomis pagal Direktyvą 2003/55/EB OPAL dujotiekiui netaikomos taisyklės dėl trečiųjų šalių prieigos ir tarifų reglamentavimo,

* Proceso kalba: lenkų.

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji išplėstinė kolegija),

kuri sudaro pirmininkė I. Pelikánová (pranešėja), teisėjai V. Valančius, P. Nihoul, J. Svenningsen ir U. Öberg,

posėdžio sekretorius F. Oller, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. spalio 23 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

I. Teisinis pagrindas

- 1 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 98/30/EB (OL L 176, 2003, p. 57; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 230), buvo panaikinta ir pakeista 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009, p. 94).
- 2 Direktyvos 2009/73 32 straipsnis, tapatus Direktyvos 2003/55 18 straipsniui, suformuluotas taip:

„Trečiosios šalies prieiga prie sistemos

1. Valstybės narės užtikrina paskelbtais tarifais pagrįstos sistemos, suteikiančios trečiosioms šalims galimybę naudotis perdavimo ir skirstymo sistema ir SGD įrenginiais, taikomos visiems reikalavimus atitinkantiems vartotojams, įskaitant tiekimo įmones, igyvendinimą ir objektyvų šios sistemos taikymą nediskriminuojant sistemos naudotojų. Valstybės narės užtikrina, kad tuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodiką iki jų įsigaliojimo pagal 41 straipsnį patvirtintų 39 straipsnio 1 dalyje nurodyta reguliavimo institucija, ir kad tie tarifai (jei patvirtinamos vien tik metodikos – tos metodikos) būtų viešai paskelbti iki jų įsigaliojimo.

2. Perdavimo sistemos operatoriai, jei tai būtina jų funkcijų, įskaitant susijusias su tarpvalstybiniu perdavimu, vykdymui, turi teisę naudotis kitų perdavimo sistemos operatorių tinklu.

3. Šios direktyvos nuostatos nedraudžia sudaryti ilgalaikių sutarčių, jei jos neprieštarauja Bendrijos konkurencijos taisyklėms.“

- 3 Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje, kuriuo pakeistas Direktyvos 2003/55 22 straipsnis, numatyta:

„Nauja infrastruktūra

„1. Pateikus prašymą, stambiai naujai dujų infrastruktūrai, t. y. jungiamiesiems vamzdynams, SGD įrenginiams ir saugykloms, apibrėžtą laikotarpį gali būti leidžiama netaikyti 9, 32, 33 bei 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 ir 10 dalių nuostatų, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) investicija turi skatinti dujų tiekimo konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą;
- b) investicijos rizikos laipsnis turi būti toks, kad nesuteikus išimties investicija būtų negalima;

- c) infrastruktūros savininkas turi būti fizinis ar juridinis asmuo, bent savo teisine forma nepriklausomas nuo sistemos operatorių, kurių sistemose tą infrastruktūrą numatyta pastatyti;
- d) iš tos infrastruktūros vartotojų turi būti imamas mokestis; ir
- e) išimtis neturi kenkti konkurencijai ar veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui arba veiksmingam reguliuojamosios sistemos, su kuria ta infrastruktūra yra sujungta, funkcionavimui.

<...>

3. [Nacionalinė] reguliavimo institucija, apsvarsčiusi kiekvieną atskirą atvejį, gali priimti sprendimą dėl 1 ir 2 dalyse nurodytų išimčių.

<...>

6. Išimtį galima suteikti naujos infrastruktūros arba esamos infrastruktūros, kurios pajėgumas smarkiai padidėjo, visiems pajėgumams arba jų daliai.

Priimant sprendimą suteikti išimtį, kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiama į poreikį nustatyti sąlygas, susijusias su išimties galiojimo laikotarpiu ir nediskriminacine teise naudotis infrastruktūra. Priimant sprendimą dėl tų sąlygų visų pirma atsižvelgiama į papildomus pajėgumus, kuriuos planuojama sukurti, ar esamų pajėgumų pakeitimus, projekto įgyvendinimo laikotarpį ir nacionalines aplinkybes.

<...>

8. Reguliavimo institucija nedelsdama perduoda Komisijai kiekvieno gauto prašymo suteikti išimtį kopiją. Kompetentinga institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su sprendimu susijusią informaciją. Ta informacija Komisijai gali būti pateikiama apibendrinta forma, leidžiančia Komisijai priimti pagrįstą sprendimą. Visų pirma pateikiama tokia informacija:

- a) išsamios priežastys, dėl kurių reguliavimo institucija arba valstybė narė suteikė ar atsisakė suteikti išimtį, kartu su nuoroda į 1 dalį, įskaitant tinkamą (-us) tos dalies punktą (-us), kuriuo (-iais) grindžiamas toks sprendimas, įskaitant finansinę informaciją, pateisinančią išimties reikalingumą;
- b) išimties, jei ji būtų suteikta, poveikio konkurencijai ir veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui analizė;
- c) priežastys, į kurias atsižvelgiant buvo nustatyta išimties galiojimo trukmė ir visų atitinkamos dujų infrastruktūros pajėgumų dalis, kuriai daroma išimtis;
- d) kai išimtis susijusi su jungiamuoju vamzdynu – konsultacijų su atitinkamomis reguliavimo institucijomis rezultatai; ir
- e) informacija apie tai, kaip infrastruktūra pasitarnaus įvairinant dujų tiekimo šaltinius.

9. Per dviejų mėnesių laikotarpį nuo kitos dienos po to, kai buvo gautas pranešimas, Komisija gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą suteikti išimtį. Tą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Pirminis dviejų mėnesių laikotarpis taip pat gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija.

<...>

Reguliavimo institucija per vieno mėnesio laikotarpį įvykdo Komisijos sprendimą iš dalies pakeisti ar atšaukti sprendimą suteikti išimtį ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.

<...>“

- 4 Pagal šios bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos 2005 m. liepos 7 d. *Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG)* (Vokietijos aprūpinimo elektros energija ir dujomis įstatymas; *BGBL.* 2005 I, p. 1970, 3621, toliau – *EnWG*) 28a straipsnio 1 dalį *Bundesnetzagentur (BNetzA, Federalinė tinklų agentūra, Vokietija)*, be kita ko, leidžiama taikyti nuostatų dėl trečiųjų šalių prieigos prie Vokietijos Federacinės Respublikos ir kitų valstybių jungiamųjų linijų išimtis. *EnWG* 28a straipsnio taikymo sąlygos iš esmės atitinka Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygas.

II. Ginčo aplinkybės

- 5 2009 m. kovo 13 d. *BNetzA*, Vokietijos nacionalinė reguliavimo institucija, pranešė Europos Bendrijų Komisijai apie du 2009 m. vasario 25 d. sprendimus netaikyti Direktyvos 2003/55 18 straipsnyje numatytų prieigos suteikimo tretiesiems asmenims taisyklių ir šios direktyvos 25 straipsnio 2–4 dalyse numatytų tarifų taisyklių *Ostseepipeline-Anbindungsleitung (OPAL)* dujotiekio projekto tarpvalstybiniams perdavimo pajėgumams. OPAL dujotiekis yra *Nord Stream 1* dujotiekio žemyninės atkarpos vakarinė dalis, kurios įleidimo taškas yra šalia Lubmin vietovės prie Greifswaldo (Vokietija), o išleidimo taškas – Brandov vietovėje (Čekijos Respublika). Abu sprendimai susiję su dviejų OPAL dujotiekio savininkų atitinkamai turimomis kapitalo dalimis.
- 6 Iš tiesų OPAL dujotiekis priklauso *WIGA Transport Beteiligungs-GmbH & Co.* (toliau – WIGA, ankstesnis pavadinimas – *W & G Beteiligungs-GmbH & Co. KG*, dar ankstesnis pavadinimas – *Wingas GmbH & Co. KG*), kuri turi 80 % minėto dujotiekio kapitalo dalių, ir *E.ON Ruhrgas AG*, kuri turi 20 % jo kapitalo dalių. WIGA bendrovę bendrai kontroliuoja *OAO Gazprom* ir *BASF SE*. *OPAL Gastransport GmbH & Co. KG* (toliau – OGT) yra bendrovė, eksploatuojanti WIGA priklausančią OPAL dujotiekio atkarpą.
- 7 2009 m. birželio 12 d. Sprendimu C(2009) 4694 (toliau – pradinis sprendimas) Komisija pagal Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą (dabar Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 9 dalis) paprašė *BNetzA* iš dalies pakeisti 2009 m. vasario 25 d. sprendimus ir į juos įtraukti šias sąlygas:
- „a) Nepažeisdama b punkte nustatytos taisyklės įmonė, dominuojanti vienoje ar keliose didelėse aukštutinės ar žemutinės grandies gamtinių dujų rinkose, apimančiose Čekijos Respubliką, neturi teisės per vienus metus rezervuoti daugiau kaip 50 % OPAL dujotiekio perdavimo pajėgumų prie Čekijos sienos. Tai pačiai grupei priklausančių įmonių, pavyzdžiui, *Gazprom* ir *Wingas*, rezervai turi būti nagrinėjami kartu. Dominuojančių įmonių ar dominuojančių įmonių grupių, sudariusių dideles ilgalaikes dujų tiekimo sutartis, rezervai turi būti nagrinėjami kartu <...>
- b) 50 % pajėgumų ribą galima viršyti, jei atitinkama įmonė OPAL dujotiekiu rinkoje perleidžia 3 mlrd. m³ dujų taikydama atvirą, skaidrią ir nediskriminacinę procedūrą („dujų perleidimo programa“). Dujotiekį administruojanti bendrovė arba už programos įgyvendinimą atsakinga įmonė turi užtikrinti atitinkamų perdavimo pajėgumų buvimą ir išleidimo taško laisvą pasirinkimą („pajėgumų perleidimo programa“). „Dujų perleidimo“ ir „pajėgumų perleidimo“ programų formą turi patvirtinti *BNetzA*.“
- 8 2009 m. liepos 7 d. *BNetzA* iš dalies pakeitė 2009 m. vasario 25 d. sprendimus, pritaikydama juos prie šio sprendimo 7 punkte nurodytų sąlygų, numatytų pradiniam sprendime. *BNetzA* leido nukrypti nuo taisyklių 22 metų laikotarpiu.

- 9 OPAL dujotiekis buvo pradėtas naudoti 2011 m. liepos 13 d., o jo metinis pajėgumas šiaurinėje dalyje tarp Greifswaldo ir Groß-Köris įleidimo taško Berlyno (Vokietija) pietuose yra apie 36,5 mlrd. m³. OPAL dujotiekio pietinės dalies tarp Groß-Köris ir Brandov išleidimo taško metinis pajėgumas yra 32 mlrd. m³. 4,5 mlrd. m³ metinis skirtumas turėjo būti parduotas *Gaspool* komercinėje zonoje, apimančioje Vokietijos šiaurę ir rytus.
- 10 Remiantis pradiniu sprendimu ir 2009 m. vasario 25 d. *BNetzA* sprendimais, iš dalies pakeistais 2009 m. liepos 7 d. sprendimais, OPAL dujotiekio pajėgumams buvo visiškai netaikomos taisyklės, susijusios su reglamentuojama trečiųjų šalių prieiga, ir Direktyvoje 2003/55 numatytos tarifų taisyklės.
- 11 Pagal dabartines technines galimybes gamtinės dujos gali būti tiekiamos dujotiekio įleidimo taške prie Greifswaldo tik per dujotiekį *Nord Stream 1*, kurį naudoja *Gazprom* grupė dujoms iš Rusijos telkinių transportuoti. Kadangi *Gazprom* neįgyvendino pradiname sprendime numatytos dujų perleidimo programos, 50 % nerezervuotų šio dujotiekio pajėgumų niekada nebuvo panaudoti, todėl tik 50 % OPAL dujotiekio perdavimo pajėgumų buvo panaudoti.
- 12 2013 m. balandžio 12 d. OGT, *OAO Gazprom* ir *Gazprom Eksport LLC* oficialiai paprašė *BNetzA* iš dalies pakeisti kai kurias 2009 m. suteiktos išimties sąlygas.
- 13 2016 m. gegužės 13 d. *BNetzA*, remdamasi Direktyvos 2009/73 36 straipsniu, pranešė Komisijai apie savo ketinimus, OGT, *OAO Gazprom* ir *Gazprom Eksport* pateikus prašymus, iš dalies pakeisti tam tikras 2009 m. suteiktos išimties sąlygas dėl OPAL dujotiekio atkarpos, kurią eksploatuoja OGT, sudarant su OGT viešosios teisės reglamentuojamą sutartį, kuri pagal Vokietijos teisę priylgsta administraciniam sprendimui.
- 14 Iš esmės *BNetzA* numatytas atlikti dalinis pakeitimas buvo susijęs su taikant pradinį sprendimą nustatyto pajėgumų, kuriuos gali rezervuoti dominuojančios įmonės, apribojimo (žr. šio sprendimo 7 punktą) pakeitimu OGT pareiga bent 50 % jos eksploatuojamų pajėgumų, t. y. 15 864 532 kWh/h (maždaug 12,3 mlrd. m³ per metus), siūlyti aukcione, iš jų 14 064 532 kWh/h (maždaug 10,98 mlrd. m³ per metus) kaip nuolatinius dinamiškai paskirstomus pajėgumus (*feste dynamisch zuordenbare Kapazitäten*, DZK) ir 1 800 000 kWh/h (maždaug 1,38 mlrd. m³ per metus) kaip nuolatinius laisvai paskirstomus pajėgumus (*feste frei zuordenbare Kapazitäten*, FZK), Brandov išleidimo taške. Tuo atveju, jeigu per dvejus paeiliui einančius metus FZK pajėgumų paklausa būtų viršijusi pradinę 1 800 000 kWh/h pasiūlą, OGT tam tikromis sąlygomis būtų turėjusi padidinti tokių pajėgumų paklausą iki 3 600 000 kWh/h (maždaug 2,8 mlrd. m³ per metus) viršutinės ribos.
- 15 2016 m. spalio 28 d. Komisija, remdamasi Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 9 dalimi, priėmė Sprendimą C(2016) 6950 *final*, kuriuo peržiūrimos sąlygos, kuriomis pagal Direktyvą 2003/55 OPAL dujotiekiui netaikomos taisyklės dėl trečiųjų šalių prieigos ir tarifų reglamentavimo (toliau – ginčijamas sprendimas), kuris skirtas *BNetzA*. Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje numatyta procedūra iš esmės atitinka numatytąją Direktyvos 2003/55 22 straipsnyje, kuris buvo pradinio sprendimo teisinis pagrindas. 2017 m. sausio 3 d. ginčijamas sprendimas buvo paskelbtas Komisijos interneto svetainėje.
- 16 Ginčijamo sprendimo 18–21 konstatuojamosiose dalyse Komisija pirmiausia pažymėjo, kad nors Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje nėra nuostatų, kurioje būtų konkrečiai nurodyta galimybė iš dalies pakeisti išimtį, kaip antai nagrinėjamą pradiname sprendime, leidžiamą taikyti pagal Direktyvos 2003/55 22 straipsnį, iš bendrųjų administracinės teisės principų matyti, kad ilgalaikį poveikį turintys sprendimai gali būti peržiūrėti. Taigi, atsižvelgdama į formos nuoseklumo principą ir siekdama užtikrinti teisinį saugumą, Komisija nusprendė, kad šiuo atveju derėtų išnagrinėti pradinės išimties pakeitimo projektą, kaip antai pateiktą *BNetzA*, pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje naujiems įrenginiams numatytą procedūrą. Dėl esminių sąlygų, kurias turi atitikti toks pakeitimas, ji konstatavo, kad, nesant konkrečių nuostatų dėl peržiūros, anksčiau suteiktos išimties apimties ir šiai išimčiai taikomų sąlygų pakeitimai turi būti pateisinti ir kad nuo pradinio sprendimo suteikti išimtį priėmimo įvykę faktiniai pokyčiai gali būti pagrįsta priežastis peržiūrėti tą sprendimą.

- 17 Kalbant apie esmę, pažymėtina, kad ginčijamu sprendimu Komisija patvirtino, pateikdama tam tikrų patikslinimų, *BNetzA* numatomus atlikti išimtinės tvarkos pakeitimus; šie patikslinimai, be kita ko, yra tokie:
- aukcione parduodamų pajėgumų pradinė pasiūla turi apimti 3 200 000 kWh/h (maždaug 2,48 mlrd. m³ per metus) FZK pajėgumų ir 12 664 532 kWh/h (maždaug 9,83 mlrd. m³ per metus) DZK pajėgumų,
 - turi būti padidinta kitais metais aukcione parduodamų FZK pajėgumų apimtis, jeigu, rengiant metinį aukcioną, paklausa viršija 90 % siūlomų pajėgumų; šis padidinimas turi būti vykdomas 1 600 000 kWh/h (maždaug 1,24 mlrd. m³ per metus) dalimis iki 6 400 000 kWh/h (maždaug 4,97 mlrd. m³ per metus) viršutinės ribos,
 - įmonė arba įmonių grupė, užimanti dominuojančią padėtį Čekijos Respublikoje arba kontroliuojanti daugiau nei 50 % į Greifsvaldą patenkančių dujų, gali dalyvauti FZK pajėgumų aukcione tik siūlydama bazinę kainą, kuri neturi viršyti vidutinės bazinės reglamentuojamojo tarifo kainos *Gaspool* komercinės zonos perdavimo tinkle į Čekijos Respubliką už panašius produktus tais pačiais metais.
- 18 2016 m. lapkričio 28 d. *BNetzA* pagal ginčijamą sprendimą iš dalies pakeitė išimtį, suteiktą 2009 m. vasario 25 d. sprendimu dėl OGT eksploatuojamos OPAL dujotiekio dalies, su OGT sudarydama viešosios teisės reglamentuojamą sutartį, kuri pagal Vokietijos teisę prilygsta administraciniam sprendimui.

III. Procesas ir šalių reikalavimai

- 19 2016 m. gruodžio 16 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį Lenkijos Respublikos ieškinį.
- 20 Tą pačią dieną Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atskiru dokumentu Lenkijos Respublikos pateiktą laikinųjų apsaugos priemonių prašymą; šis prašymas atmestas 2017 m. liepos 21 d. Nutartimi *Lenkija / Komisija* (T-883/16 R, EU:T:2017:542). Bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimas buvo atidėtas.
- 21 2017 m. sausio 19 d., kovo 20 d. ir 29 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo aktus, kuriais atitinkamai Vokietijos Federacinė Respublika paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti Komisijos reikalavimų, o Latvijos Respublika ir Lietuvos Respublika paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti Lenkijos Respublikos reikalavimų. Kadangi pagrindinės šalys nepareiškė prieštaravimų, Bendrojo Teismo pirmosios kolegijos pirmininkas patenkino šiuos prašymus įstoti į bylą.
- 22 2017 m. kovo 3 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atsiliepimą į ieškinį.
- 23 2017 m. kovo 13 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo aktą, kuriuo Lenkijos Respublika, 2017 m. sausio 3 d. paskelbus ginčijamą sprendimą, pateikė išsamesnius ieškinio paaiškinimus ir nurodė papildomą pagrindą.
- 24 2017 m. birželio 9 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo aktą, kuriuo Komisija pateikė pastabas dėl 2017 m. kovo 13 d. Lenkijos Respublikos procesinio dokumento.
- 25 Bendrojo Teismo kanceliarija gavo dubliką ir tripliką atitinkamai 2017 m. birželio 2 d. ir rugpjūčio 31 d.

- 26 2017 m. gruodžio 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo aktą, kuriuo Lenkijos Respublika, remdamasi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 28 straipsnio 1 ir 5 dalimis, paprašė, kad byla būtų perduota didžiajai kolegijai arba bent kolegijai, kurioje posėdžiauja penki teisėjai. 2018 m. vasario 16 d. Bendrasis Teismas nusprendė nesiūlyti perduoti bylos didžiajai kolegijai ir pagal Procedūros reglamento 28 straipsnio 5 dalį konstatavo, kad byla skiriama pirmajai išplėstinei kolegijai.
- 27 Taikydamas proceso organizavimo priemonės Bendrasis Teismas paprašė Lenkijos Respublikos ir Komisijos pateikti tam tikrus dokumentus ir atsakyti į tam tikrus klausimus. Lenkijos Respublika ir Komisija įvykdė šiuos prašymus.
- 28 Šalys ir įstojusios į bylą šalys buvo išklausytos ir atsakė į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus per 2018 m. spalio 23 d. posėdį.
- 29 Lenkijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 30 Latvijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 31 Lietuvos Respublika Bendrojo Teismo prašo panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 32 Komisija, palaikoma Vokietijos Federacinės Respublikos, Bendrojo Teismo prašo:
- dėl nepriimtino neatsižvelgti į 2017 m. kovo 13 d. Lenkijos Respublikos procesinį dokumentą,
 - atmesti ieškinį,
 - priteisti iš Lenkijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

IV. Dėl teisės

A. Dėl 2017 m. kovo 13 d. Lenkijos Respublikos procesinio dokumento priimtino

- 33 Lenkijos Respublika pareiškė ieškinį 2016 m. gruodžio 16 d., remdamasi vien pranešimu spaudai dėl ginčijamo sprendimo, kurį Komisija paskelbė ginčijamo sprendimo priėmimo dieną, t. y. 2016 m. spalio 28 d. Pats ginčijamas sprendimas paskelbtas 2017 m. sausio 3 d. Komisijos interneto svetainėje.
- 34 Lenkijos Respublika tvirtina, kad tik po to, kai Komisijos interneto svetainėje buvo paskelbtas ginčijamas sprendimas, ji galėjo susipažinti su to sprendimo turiniu. Taigi tik išnagrinėjusi paskelbtą ginčijamą sprendimą, 2017 m. kovo 13 d. ji pateikė „ieškinio papildymą“ (toliau – papildomas procesinis dokumentas), jame ji, viena vertus, pateikė papildomų argumentų pirmajam pagrindui pagrįsti ir, kita vertus, nurodė papildomą pagrindą.
- 35 (Ištaisyta 2019 m. gruodžio 20 d. nutartimi) Komisija ginčija papildomo procesinio dokumento priimtumą. Pirma, ji tvirtina, kad 2016 m. gruodžio 16 d. pareiškusi ieškinį Lenkijos Respublika išnaudojo savo teisę pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnį ir dėl to pradėtas skaičiuoti ieškinio

pareiškimo terminas, grindžiamas susipažinimo su ginčijamo sprendimo turiniu data, ir kad jai negali būti suteiktas naujas ieškinio pareiškimo terminas dėl to, kad ginčijamas sprendimas paskelbtas vėliau. Antra, Komisija primena, kad Procedūros reglamente nėra numatyta galimybė „papildyti“ ieškinį, o nauji pagrindai, grindžiami vėliau paaiškėjusiomis faktinėmis aplinkybėmis, gali būti nurodyti dublike remiantis Procedūros reglamento 84 straipsnio 2 dalimi. Trečia, Komisija teigia, kad papildomas procesinis dokumentas, kuriame nurodytas naujas ieškinio pareiškimo terminas, yra dėl *lis pendens* nepriimtino „papildomo ieškinio“ formos, nes, be kita ko, 2016 m. gruodžio 16 d. pareiškusi ieškinį Lenkijos Respublika galėjo pasinaudoti veiksminga teismine apsauga, įskaitant taikant laikinųjų apsaugos priemonių taikymą.

- 36 Pagal SESV 263 straipsnio šestą pastraipą šiame straipsnyje numatyti ieškiniai turi būti pateikti per du mėnesius nuo akto paskelbimo arba nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos, arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo.
- 37 Todėl, kadangi nagrinėjamu atveju ginčijamas sprendimas buvo paskelbtas 2017 m. sausio 3 d., būtent tą dieną buvo pradėtas skaičiuoti ieškinio pareiškimo terminas. Remiantis Procedūros reglamento 60 straipsniu, šis terminas pratęsiamas fiksuotu 10 dienų terminu dėl nuotolių. Todėl ieškinio pareiškimo terminas šioje byloje baigėsi 2017 m. kovo 13 d.
- 38 Taigi papildomas procesinis dokumentas, kurį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2017 m. kovo 13 d., buvo pateiktas paskutinę ieškinio pareiškimo dieną, t. y. prieš pasibaigiant terminui. Todėl papildomą procesinį dokumentą reikia pripažinti priimtinu.
- 39 Šios išvados nepaneigia Komisijos argumentai.
- 40 Pirma, negalima pritarti Komisijos argumentui, kad Lenkijos Respublika išnaudojo savo teisę pareikšti ieškinį ir dėl to pradėtas skaičiuoti ieškinio pareiškimo terminas, grindžiamas susipažinimo su ginčijamo sprendimo turiniu data.
- 41 Iš tiesų, viena vertus, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad ieškinio pareiškimo terminai yra imperatyvūs, o šalys ir teismai privalo jų laikytis, nes jie nustatyti siekiant užtikrinti teisinių situacijų aiškumą ir tikrumą ir išvengti bet kokios diskriminacijos ar savivalės vykdant teisingumą (žr. 1997 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Mutual Aid Administration Services / Komisija*, T-121/96 ir T-151/96, EU:T:1997:132, 38 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Iš to matyti, kad jeigu ieškovas pareiškia ieškinį prieš pradedant skaičiuoti terminą remiantis SESV 263 straipsnio šešta pastraipa, remiantis tuo negalima daryti išvados, kad dėl to pasikeitė šioje nuostatoje numatytas terminas. Todėl nagrinėjamu atveju ieškinio pareiškimo terminas pradėtas skaičiuoti ne nuo ieškinio pareiškimo dienos, bet, remiantis SESV 263 straipsnio šešta pastraipa, nuo ginčijamo sprendimo paskelbimo dienos (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *PPG ir SNF / ECHA*, C-626/11 P, EU:C:2013:595, 38 ir 39 punktus).
- 42 Kita vertus, galimo pranešimo spaudai apie sprendimo priėmimą paskelbimo diena bet kuriuo atveju negali būti laikoma aplinkybe, dėl kurios pradedamas skaičiuoti ieškinio pareiškimo terminas. Kalbant konkrečiai, kadangi tokiam spaudos pranešime pateikta tik glausta tam tikro sprendimo santrauka, negalima daryti prielaidos, kad jo perskaitymas prilygsta „sužinojimui“ apie ginčijamą sprendimą, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio šestą pastraipą.
- 43 Antra, dėl argumento, kad Procedūros reglamente nenumatyta galimybė po ieškinio pareiškimo pateikti procesinį dokumentą, kuriuo papildomas ieškinys, reikia priminti, kad pagal jurisprudenciją, kadangi Europos Sąjunga yra teisinė bendrija, kurioje jos institucijoms taikoma jų teisės aktų atitikties Sutarčiai kontrolė, Sąjungos teisme pareikštam ieškiniui taikomos procesinės nuostatos turi būti aiškinamos kiek įmanoma taip, kad taikant šias nuostatas būtų prisidedama prie tikslo užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių veiksmingą teisminę gynybą įgyvendinimo (2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Athinaiki Techniki / Komisija*, C-521/06 P, EU:C:2008:422, 45 punktą).

- 44 Taigi vien aplinkybė, jog Procedūros reglamente aiškiai nenumatyta galimybė pateikti procesinį dokumentą, kuriuo papildomas ieškinys, kai ieškinys jau pareikštas, negali būti aiškinama taip, kad tokios galimybės nėra, jei šis papildomas procesinis dokumentas pateiktas prieš pasibaigiant ieškinio pareiškimo terminui.
- 45 Be to, nors Procedūros reglamento 84 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jeigu vykstant procesui paaiškėja naujų faktinių aplinkybių, nauji pagrindai ir argumentai turi būti pateikti antrą kartą pasikeičiant pareiškimais, iš šios nuostatos nematyti, kad tokiu kaip nagrinėjamas atveju, kai prieš pasibaigiant ieškinio pareiškimo terminui ir prieš pateikiant dubliką ieškovas pateikia atskirą dokumentą, kad nurodytų savo pagrindus ir argumentus dėl ginčijamo sprendimo, kuris buvo paskelbtas po jo ieškinio pareiškimo, šis atskiras dokumentas būtų nepriimtinas.
- 46 Nagrinėjamu atveju Komisija turėjo galimybę atsakyti į papildomame procesiniame dokumente Lenkijos Respublikos nurodytus pagrindus ir argumentus. Paraginta Bendrojo Teismo, 2017 m. birželio 9 d. ji pateikė pastabas dėl papildomo procesinio dokumento. Tokiomis aplinkybėmis papildomo procesinio dokumento pripažinimas priimtinu nagrinėjamu atveju nedaro poveikio Komisijos galimybei atsakyti į ieškovės pateiktus pagrindus ir argumentus.
- 47 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, papildomas procesinis dokumentas, kurį Lenkijos Respublika pateikė 2017 m. kovo 13 d., t. y. prieš pasibaigiant ieškinio pareiškimo terminui, turi būti pripažintas priimtinu.

B. Dėl esmės

- 48 Grįsdama ieškinį Lenkijos Respublika nurodo šešis pagrindus, grindžiamus, pirma, Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktu, ir solidarumo principo pažeidimu; antra, Komisijos kompetencijos nebuvimu ir Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies pažeidimu; trečia, Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies b punkto pažeidimu; ketvirta, Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a ir e punktų pažeidimu; penkta, tarptautinių konvencijų, kurių šalis yra Sąjunga, pažeidimu ir, šešta, teisinio saugumo principo pažeidimu.
- 49 Pirmiausia reikia išnagrinėti pirmąjį pagrindą.

1. Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktu, ir solidarumo principo pažeidimu

- 50 Ginčijamo sprendimo 49–53 konstatuojamosiose dalyse Komisija iš pradžių priminė, jog pradiniam sprendime padarė išvadą, kad OPAL dujotiekis padidins tiekimo saugumą, paskui ji nagrinėjo, ar BNetzA pasiūlyti eksploatavimo tvarkos pakeitimai gali lemti kitokį vertinimą. Ji padarė išvadą, jog taip nėra, be kita ko, atsižvelgdama į aplinkybę, kad papildomų pajėgumų, kurie gali būti faktiškai naudojami *Nord Stream 1* dujotiekyje, padidinus faktiškai naudojamus OPAL dujotiekio pajėgumus, nepakanka iki šiol *Braterstwo* ir Jamalo dujotiekiais perduodamų dujų kiekiui visiškai pakeisti.
- 51 Lenkijos Respublika, palaikoma Lietuvos Respublikos, teigia, kad ginčijamu sprendimu pažeisti energetinio saugumo ir energetinio solidarumo principai, taigi jis prieštarauja Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punktui, siejamam su SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktu. Jos teigimu, dėl naujos išimties, susijusios su OPAL dujotikiu, suteikimo kyla pavojus dujų tiekimo saugumui Sąjungoje, ypač Vidurio Europoje. Kalbant konkrečiai, sumažinus dujų perdavimą Jamalo ir *Braterstwo* dujotiekiais, galėtų susilpnėti Lenkijos energetinis saugumas ir galėtų būti gerokai pakenkta dujų tiekimo šaltinių įvairinimui.

a) Dėl Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto tariamo pažeidimo

- 52 Lenkijos Respublika primena, kad pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punktą reguliavimo išimtis naujai stambiai dujų infrastruktūrai gali būti suteikta, tik jeigu investicijomis į atitinkamą infrastruktūrą padidinamas dujų tiekimo saugumas; Lenkijos Respublikos teigimu, šį kriterijų reikia aiškinti nuosekliai, palyginti su 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 994/2010 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB (OL L 295, 2010, p. 1), ir atsižvelgiant į SESV 194 straipsnio 1 dalyje nurodytą pagrindinį Sąjungos energetikos politikos tikslą – užtikrinti visos Sąjungos ir jos atskirų valstybių narių energijos tiekimo saugumą.
- 53 Komisija, palaikoma Vokietijos Federacinės Respublikos, ginčija šiuos argumentus.
- 54 Pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punktą, „[p]ateikus prašymą, stambiai naujai dujų infrastruktūrai, t. y. jungiamiesiems vamzdynams <...>, apibrėžtą laikotarpį gali būti leidžiama netaikyti [nuostatų, be kita ko, dėl trečiųjų šalių prieigos], jei laikomasi šių sąlygų: a) investicija turi <...> gerinti tiekimo saugumą“.
- 55 Pirmiausia reikia atmesti Lenkijos Respublikos argumentą, kad šis kriterijus taikomas nagrinėjamu atveju, nes ginčijamu sprendimu suteikta nauja išimtis dėl trečiųjų šalių prieigos.
- 56 Reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju ginčijamame sprendime Komisija patvirtino ne naujos išimties nustatymą, bet esamos išimties pakeitimą. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal 2009 m. vasario 25 d. *BNetzA* sprendimus, iš dalies pakeistus 2009 m. liepos 7 d. sprendimais (žr. šio sprendimo 5 ir 8 punktus), OPAL dujotiekio tarpvalstybiniam perdavimo pajėgumams jau suteikta išimtis dėl Direktyvos 2003/55 18 straipsnyje numatytų prieigos suteikimo tretiesiems asmenims taisyklių ir šios direktyvos 25 straipsnio 2–4 dalyse numatytų tarifų taisyklių taikymo. Kaip nurodyta šio sprendimo 14 ir 16 punktuose, pagal 2016 m. gegužės 13 d. *BNetzA* pasiūlytą tvarką, iš dalies pakeistą remiantis ginčijamu sprendimu, iš principo paliekama galioti ši išimtis, iš dalies pakeičiant su ja susijusias sąlygas.
- 57 Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kaip tai per teismo posėdį padarė Komisija, kad ginčijamu sprendimu nepakeistas pradinis sprendimas. Pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 3 dalį nacionalinė reguliavimo institucija sprendžia dėl minėto straipsnio 1 dalyje nurodytos išimties. Taigi būtent *BNetzA* priėmė 2009 m. sprendimą dėl išimties (žr. šio sprendimo 5 ir 8 punktus) ir 2016 m. iš dalies pakeitė šios išimties sąlygas, sudarydama su OGT viešosios teisės reglamentuojamą sutartį (žr. šio sprendimo 18 punktą). Abiem atvejais Komisija tik pasinaudojo kontrolės įgaliojimais, jai suteiktais pagal Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą, paskui pagal Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 9 dalį, paprašydama *BNetzA* iš dalies pakeisti savo sprendimus. Taigi pradinis sprendimas ir ginčijamas sprendimas yra du nepriklausomi sprendimai ir kiekviename iš jų išdėstyta pozicija dėl Vokietijos valdžios institucijų numatytos imtis priemonės, t. y., viena vertus, 2009 m. vasario 25 d. *BNetzA* sprendimų (žr. šio sprendimo 5 punktą) ir, kita vertus, viešosios teisės reglamentuojamos sutarties, apie kurią pranešta 2016 m. gegužės 13 d. (žr. šio sprendimo 13 punktą) ir kuri prilygsta administraciniam sprendimui.
- 58 Kalbant apie kriterijų, susijusį su tiekimo saugumo didinimu, pažymėtina, jog iš Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto formuluotės matyti, kad šį kriterijų turi tenkinti ne prašoma išimtis, bet investicija – nagrinėjamu atveju OPAL dujotiekio tiesimas. Todėl priimdama pradinį sprendimą Komisija turėjo įsitikinti, kad numatyta investicija tenkina šį kriterijų. Tačiau Komisija neprivalėjo nagrinėti minėto kriterijaus priimdama ginčijamą sprendimą, kuriuo tik patvirtintas su išimtimi susijusių sąlygų pakeitimas. Kadangi tuo etapu nebuvo numatyta atlikti jokios naujos investicijos ir *BNetzA* pasiūlytais eksploatavimo sąlygų pakeitimais nebuvo pakeistas OPAL dujotiekis, kaip infrastruktūra, į šį klausimą 2016 m. nebuvo galima atsakyti kitaip nei 2009 m.

- 59 Aplinkybė, kad ginčijamame sprendime Komisija atliko taikomuose teisės aktuose nereikalaujamą analizę, negali lemti to, kad Sąjungos teismas, nagrinėdamas jame pareikštą ieškinį, turi vykdyti to sprendimo kontrolę atsižvelgiant į įstatyme nenumatytą kriterijų.
- 60 Taigi pirmasis pagrindas turi būti atmestas kaip netinkamas, kiek jis grindžiamas Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punktu.

b) Dėl tariamo SESV 194 straipsnio 1 dalies pažeidimo

- 61 Dėl SESV 194 straipsnio 1 dalies Lenkijos Respublika, palaikoma Lietuvos Respublikos, pabrėžia, kad joje nurodytas solidarumo principas yra vienas iš Sąjungos prioritetų energetikos politikos srityje. Jos teigimu, pagal šį principą reikalaujama, kad tiek valstybės narės, tiek Sąjungos institucijos įgyvendintų Sąjungos energetikos politiką vadovaudamosi solidarumo principu. Kalbant konkrečiai, energetinio solidarumo principui prieštarauja Sąjungos institucijų priemonės, dėl kurių kyla pavojus tam tikrų regionų arba tam tikrų valstybių narių energetiniam saugumui, įskaitant jų dujų tiekimo saugumą.
- 62 Lenkijos Respublika nurodo, kad ginčijamas sprendimas sudaro sąlygas *Gazprom* ir *Gazprom* grupės subjektams nukreipti į Sąjungos rinką papildomus dujų pajėgumus, visapusiškai išnaudojant *Nord Stream 1* dujotiekio pajėgumus. Atsižvelgiant į tai, kad Vidurio Europoje nėra reikšmingo gamtinių dujų paklausos augimo, vienintelė galima to pasekmė – poveikis su OPAL konkuruojančių dujotiekių, t. y. *Braterstwo* ir Jamalo dujotiekių, tiekimo ir naudojimo sąlygoms, sumažinant ar net visai nutraukiant dujų perdavimą šiais dviem dujotiekiais.
- 63 Pirma, šiuo aspektu Lenkijos Respublika nerimauja, kad dėl tokio dujų perdavimo *Braterstwo* dujotiekiu apribojimo ar nutraukimo gali būti neįmanoma išlaikyti tiekimo šiuo dujotiekiu iš Ukrainos į Lenkijos Respubliką, o dėl to taptų neįmanoma užtikrinti tiekimo vartotojams tęstinumą Lenkijos teritorijoje ir kiltų tokios pasekmės, kurių, atrodo, Komisija neišnagrinėjo:
- atsakingų įmonių negalėjimas įvykdyti savo pareigos užtikrinti dujų tiekimą saugomiems vartotojams,
 - dujų sistemos negalėjimas tinkamai veikti ir poveikis dujų saugyklų komercinio eksploatavimo galimybėms,
 - didelio dujų gavimo sąnaudų padidėjimo rizika.
- 64 Antra, atsižvelgdama į tai, kad 2020 m. baigs galioti dujų perdavimo Jamalo dujotiekiu į Vakarų Europą sutartis, o 2022 m. – dujų tiekimo į Lenkiją tuo pačiu dujotiekiu sutartis, Lenkijos Respublika baiminasi, kad sumažės ar bus visai nutrauktas dujų tiekimas Jamalo dujotiekiu, o tai turės neigiamų pasekmių:
- importo į Lenkiją iš Vokietijos ir Čekijos Respublikos pajėgumų prieinamumui,
 - perdavimo iš šių dviejų šalių tarifų dydžiui,
 - dujų tiekimo šaltinių įvairinimui Lenkijoje ir kitose Vidurio ir Rytų Europos valstybėse narėse.
- 65 Komisija ginčija šiuos argumentus. Konkrečiai ji teigia, kad energetinis solidarumas yra jos pranešimuose ir dokumentuose vartojama politinė sąvoka, o ginčijamas sprendimas turėjo atitikti Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalyje nustatytus teisinius kriterijus. Jos teigimu, iš esmės valstybių narių solidarumo principas, nustatytas SESV 194 straipsnio 1 dalyje, viena vertus, yra skirtas teisės aktų leidėjui, o ne teisės aktus taikančiai administracijai ir, kita vertus, yra susijęs tik su tiekimo arba dujų vidaus rinkos veikimo krizių situacijomis, o Direktyvoje 2009/73 nustatyti įprasto šios rinkos veikimo

principai. Bet kuriuo atveju galima laikyti, kad minėtos direktyvos 36 straipsnio 1 dalyje nustatyto tiekimo saugumo didinimo kriterijumi, kurį ji nagrinėjo ginčijamame sprendime, atsižvelgta į energetinio solidarumo sąvoką. Galiausiai Komisija pažymi, kad *Nord Stream 1* dujotiekis yra bendro intereso projektas, kuriuo įgyvendinamas Europos interesams svarbus prioritetinis projektas, numatytas 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1364/2006/EB, nustatančiame gaires transeuropiniams energetikos tinklams ir panaikinančiame Sprendimą 96/391/EB ir Sprendimą Nr. 1229/2003/EB (OL L 262, 2006, p. 1), ir kad aplinkybė, kad ginčijamu sprendimu gali būti sudarytos sąlygos padidinti tokios infrastruktūros naudojimą, atitinka bendrą ir Europos interesus.

- 66 Be to, Komisija ginčija tai, kad OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarkos pakeitimu, patvirtintu ginčijamu sprendimu, gali būti pakenkta gamtinių dujų tiekimo saugumui Vidurio ir Rytų Europoje apskritai ir konkrečiai Lenkijoje.

1) Dėl energetinio solidarumo principo apimties

- 67 SESV 194 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Kuriant vidaus rinką ar jai veikiant ir atsižvelgiant į poreikį išsaugoti ir gerinti aplinką, Sąjungos energetikos politika, vadovaujantis valstybių narių solidarumu, siekiama:

- a) užtikrinti energijos rinkos veikimą;
- b) užtikrinti energijos tiekimo saugumą Sąjungoje;
- c) skatinti energijos vartojimo efektyvumą bei taupymą ir naujų bei atsinaujinančių energijos formų plėtojimą; ir
- d) skatinti energetikos tinklų sujungimą.“

- 68 Šia nuostata, kuri buvo įtvirtinta Lisabonos sutartimi, į SESV buvo įtrauktas aiškus Sąjungos energetikos politikos teisinis pagrindas; prieš tai ši politika, be kita ko, buvo grindžiama buvusiu EB 95 straipsniu dėl vidaus rinkos kūrimo (dabar SESV 114 straipsnis).

- 69 SESV 194 straipsnio 1 dalyje nurodytas „solidarumas“ yra konkreti bendrojo valstybių narių solidarumo principo, be kita ko, numatyto ESS 2 straipsnyje, 3 straipsnio 3 dalyje, 24 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei SESV 122 straipsnio 1 dalyje ir 222 straipsnyje, išraiška šioje srityje. Šis principas yra visos Sąjungos sistemos pagrindas, atsižvelgiant į ESS 4 straipsnio 3 dalyje nurodytą išipareigojimą (šiuo klausimu žr. 1969 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, 6/69 ir 11/69, nepaskelbtas Rink., EU:C:1969:68, 16 punktą).

- 70 Dėl jo turinio reikia pažymėti, kad solidarumo principas apima teises ir pareigas tiek Sąjungai, tiek valstybėms narėms. Viena vertus, Sąjungą saisto solidarumo valstybėms narėms pareiga ir, kita vertus, valstybės narės saisto tarpusavio solidarumo pareiga ir tokia pareiga bendro Sąjungos intereso ir jos vykdomos politikos sričių atžvilgiu.

- 71 Įgyvendinant energetikos politiką, tai, be kita ko, reiškia savitarpio pagalbos pareigas tuo atveju, kai, pavyzdžiui, ištikus gaivalinėms nelaimėms ar įvykus teroro aktams, valstybėje narėje, kalbant apie dujų tiekimą, susiklosto kritinė ar nepaprastoji situacija. Tačiau, priešingai, nei teigia Komisija, energetinio solidarumo principas negali apsiriboti tokiomis ypatingomis situacijomis, kurios išimtinai priklauso Sąjungos teisės aktų leidėjo kompetencijai – kompetencijai, įgyvendintai antrinėje teisėje priėmus Reglamentą Nr. 994/2010 (pakeistas 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017, p. 1)).

- 72 Priešingai, solidarumo principas taip pat apima bendrąją Sąjungos ir valstybių narių pareigą, vykdant savo atitinkamus įgaliojimus, atsižvelgti į kitų subjektų interesus.
- 73 Konkrečiai kalbant apie Sąjungos energetikos politiką, tai reiškia, kad vykdydamos savo atitinkamus įgaliojimus pagal šią politiką Sąjunga ir valstybės narės turi stengtis vengti priemonių, galinčių turėti neigiamos įtakos Sąjungos ir kitų valstybių narių interesams, kiek tai susiję su tiekimo saugumu, jo ekonominiu ir politiniu tvarumu bei tiekimo šaltinių ar tiekimo įvairinimu, tam, kad priimtų savo tarpusavio priklausomybės ir faktinio solidarumo įsipareigojimus.
- 74 Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies kontekste šie svarstymai matyti iš sąvokų „veiksmingas gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimas“ ir „veiksmingas reguliuojamosios sistemos, su kuria ta infrastruktūra yra sujungta, funkcionavimas“, išdėstytų tos nuostatos e punkte, tačiau nėra apriboti šiomis sąvokomis.
- 75 Kaip 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 (OL L 115, 2013, p. 39), 4 konstatuojamojoje dalyje priminė Sąjungos teisės aktų leidėjas, 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Taryba pabrėžė būtinybę modernizuoti ir plėsti Europos energetikos infrastruktūrą ir sujungti valstybių tinklus siekiant užtikrinti tikrą valstybių narių solidarumą, numatyti alternatyvius tiekimo ar tranzito maršrutus ir energijos išteklius ir plėtoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius skatinant jų konkurenciją su įprastais ištekliais. Ji nurodė, kad po 2015 m. nė viena valstybė narė neturėtų likti atskirta nuo Europos dujų ir elektros energijos tinklų arba patirti grėsmės savo energijos tiekimo saugumui dėl to, kad trūksta tinkamų jungčių.
- 76 Todėl reikia atmesti per posėdį Komisijos pateiktą argumentą, kad iš esmės, pripažindama, jog Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalimi įgyvendinamas SESV 194 straipsnio 1 dalyje nustatytas solidarumo principas, Komisija tinkamai atsižvelgė į šį principą tiesiog išnagrinėjusi Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalyje numatytus kriterijus.
- 77 Vis dėlto energetinio solidarumo principo taikymas nereiškia, kad Sąjungos energetikos politika jokių būdu negali daryti neigiamo poveikio konkrečioms valstybės narės energetikos interesams. Tačiau įgyvendindamos minėtą politiką Sąjungos institucijos ir valstybės narės turi atsižvelgti tiek į Sąjungos, tiek į įvairių valstybių narių interesus ir, esant šių interesų konfliktui, užtikrinti jų pusiausvyrą.
- 78 Atsižvelgiant į šią solidarumo principo apimtį, ginčijamame sprendime Komisija turėjo įvertinti, ar Vokietijos reguliavimo institucijos pasiūlytas OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarkos pakeitimas gali daryti poveikį kitų valstybių narių energetikos interesams ir, jeigu taip, palyginti šiuos interesus su Vokietijos Federacinei Respublikai ir prireikus Sąjungai dėl minėto pakeitimo atsirandančiu interesu.

2) Dėl klausimo, ar ginčijamu sprendimu pažeistas energetinio solidarumo principas

- 79 Reikia konstatuoti, kad ginčijamame sprendime neatliktas šio sprendimo 78 punkte nurodytas vertinimas. Iš tiesų ginčijamame sprendime ne tik nėra paminėtas solidarumo principas, bet iš jo taip pat nematyti, kad Komisija faktiškai būtų nagrinėjusi šį principą.
- 80 Tiesa, kad ginčijamo sprendimo 4.2 punkte (48–53 konstatuojamosios dalys) Komisija pateikė pastabų dėl tiekimo saugumo didinimo kriterijaus. Taigi Komisija, nurodžiusi šio kriterijaus vertinimą, atliktą pradiniam sprendime, kuriame ji padarė išvadą, jog šis kriterijus tenkintas, konstatavo, kad *BNetzA* pateiktas pasiūlymas nekeičia šios išvados.

- 81 Tačiau, pirma, reikia pažymėti, kad tiek pradiniam sprendime pateiktas vertinimas, tiek ginčijamame sprendime išdėstytas papildomas vertinimas susiję tik su OPAL dujotiekio eksploatavimo pradėjimo ir faktiškai panaudotų pajėgumų padidinimo poveikiu tiekimo saugumui Sąjungoje apskritai. Ginčijamo sprendimo 4.2 punkte Komisija, be kita ko, nurodė, viena vertus, kad papildomų perdavimo pajėgumų prieinamumas prie Vokietijos ir Čekijos sienos yra naudingas visiems regionams, pasiekiamiems iš tos vietovės esama arba būsima infrastruktūra, ir, kita vertus, kad papildomi pajėgumai nesudaro sąlygų visiškai pakeisti kitus perdavimo būdus. Priešingai, Komisija, be kita ko, neatliko OPAL dujotiekio eksploatavimo tvarkos pakeitimo poveikio tiekimo saugumui Lenkijoje vertinimo.
- 82 Antra, reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime nenagrinėti platesni energetinio solidarumo principo aspektai. Kalbant konkrečiai, neatrodo, kad Komisija būtų nagrinėjusi, kokios galėtų būti gamtinių dujų kiekio, anksčiau transportuoto Jamalo ir *Braterstwo* dujotiekiais, dalies perkėlimo į perdavimo maršrutą *Nord Stream 1/OPAL* pasekmės vidutinės trukmės laikotarpiu, be kita ko, Lenkijos Respublikos energetikos politikai, ar kad ji būtų palyginusi šias pasekmes su jos konstatuotu tiekimo saugumo padidėjimu Sąjungos lygmeniu.
- 83 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas pažeidžiant energetinio solidarumo principą, kaip antai suformuluotą SESV 194 straipsnio 1 dalyje.
- 84 Todėl reikia pripažinti pagrįstu Lenkijos Respublikos nurodytą pirmąjį pagrindą, kiek jis grindžiamas šio principo pažeidimu.
- 85 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia patenkinti ieškinį ir panaikinti ginčijamą sprendimą.

2. Dėl kitų pagrindų

- 86 Kadangi ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas remiantis pirmuoju pagrindu, nebėra reikalo Bendrajam Teismui nuspręsti dėl kitų Lenkijos Respublikos nurodytų pagrindų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 87 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija pralaimėjo bylą, iš jos priteisiamos bylinėjimosi išlaidos pagal Lenkijos Respublikos reikalavimus.
- 88 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį į bylą įstojusios valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika ir Vokietijos Federacinė Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2016 m. spalio 28 d. Komisijos sprendimą C(2016) 6950 *final*, kuriuo peržiūrimos sąlygos, kuriomis pagal Direktyvą 2003/55/EB OPAL dujotiekiui netaikomos taisyklės dėl trečiųjų šalių prieigos ir tarifų reglamentavimo.**
- 2. Europos Komisija padengia savo ir Lenkijos Respublikos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

3. Vokietijos Federacinė Respublika, Latvijos Respublika ir Lietuvos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Pelikánová

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Öberg

Paskelbta 2019 m. rugsėjo 10 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

I. Teisinis pagrindas	2
II. Ginčo aplinkybės	4
III. Procesas ir šalių reikalavimai	6
IV. Dėl teisės	7
A. Dėl 2017 m. kovo 13 d. Lenkijos Respublikos procesinio dokumento priimtumo	7
B. Dėl esmės	9
1. Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktu, ir solidarumo principo pažeidimu	9
a) Dėl Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalies a punkto tariamo pažeidimo	10
b) Dėl tariamo SESV 194 straipsnio 1 dalies pažeidimo	11
1) Dėl energetinio solidarumo principo apimties	12
2) Dėl klausimo, ar ginčijamu sprendimu pažeistas energetinio solidarumo principas ...	13
2. Dėl kitų pagrindų	14
Dėl bylinėjimosi išlaidų	14